

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 457
van **LORIN PARYS**
datum: 5 mei 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Jeugddelinquentierecht - Uitrol

Sinds 1 september 2019 is het nieuwe decreet Jeugddelinquentierecht van kracht. Het is van toepassing op jongeren vanaf 12 jaar. Het nieuwe jeugddelinquentierecht gaat uit van de verantwoordelijkheid van de jongere voor zijn daden en de gevolgen hiervan. Er wordt ingezet op herstelgericht werken, waarbij de jongere zelf de schade die hij het slachtoffer berokkend heeft, moet herstellen op een betekenisvolle manier. Hiermee wordt ook gefocust op het norm- en schuldbesef van de delinquent.

Het Parket kan de minderjarige verdachte en zijn ouders een waarschuwingsbrief sturen indien de Procureur het dossier seponeert. Er kunnen door de Procureur ook voorwaarden opgelegd worden aan de verdachte, meer bepaald: een plaatsverbod; een contactverbod; het volgen van een schoolse of professionele vorming of opleiding; het volgen van een leerproject van maximaal 30 uur; het volgen van ambulante hulp bij een centrum geestelijke gezondheidszorg (CGG), een centrum voor seksuele opvoeding of een centrum voor de behandeling van alcohol- of drugsverslaving; het aanmelden bij een door de gemeenschap georganiseerde dienst van hulpverlening. De voorwaarden mogen voor 6 maanden worden opgelegd. Het bewijs van het naleven van de voorwaarden wordt door de betrokken dienst voorgelegd aan de Procureur. Als de jongere aan de voorwaarden voldoet, vervalt de strafvordering.

De Procureur kan, net zoals de jeugdrechter, ook een bemiddeling tussen de betrokken partijen opleggen of de delinquent een positief project opleggen indien het slachtoffer niet gekend is. Dat gebeurt bij een hiervoor bevoegde dienst. Deze brengt tijdig verslag uit bij het Parket of de jeugdrechter.

De jeugdrechter kan naast het herstelgericht aanbod, wat de voorkeur heeft, en het positief project de minderjarige ook berispen; een ambulante sanctie opleggen zoals een behandeling bij psychologische of psychiatrische dienst, een dienst voor seksuele opvoeding, een dienst voor alcohol- en drugsverslavingen of contextbegeleiding; voorwaarden opleggen die gelijkaardig zijn aan die welke de Procureur kan opleggen; toevertrouwen aan een gemeenschapsinstelling voor gesloten oriëntatie van een maand; toevertrouwen aan een gemeenschapsinstelling voor gesloten begeleiding van 3, 6 of 9 maanden; of toevertrouwen aan een gemeenschapsinstelling voor gesloten begeleiding van 2, 5 of 7 jaar.

Het jeugddelinquentierecht wordt nu ongeveer al een halfjaar toegepast in Vlaanderen.

1. Het Parket kan de minderjarige voorwaarden opleggen waaraan hij moet voldoen om de strafvordering te laten vervallen. Het naleven hiervan gebeurt onder het toezicht van hiervoor bevoegde diensten of van de hulpverleningscentra zoals hierboven vermeld. De hulpverleningscentra blijken echter niet op de hoogte te zijn dat het Parket deze voorwaarden kan opleggen aan de minderjarige en dat de betrokken centra een verslag van het navolgen van de voorwaarden moeten overmaken aan het Parket. Bijgevolg houden de centra niet de juiste informatie bij en staan ze weigerachtig tegenover het overmaken van persoonlijke informatie in het kader van gegevensbescherming.

Is de minister op de hoogte van deze problematiek? Hoe is de bekendmaking van de rol van alle betrokken hulpverleners binnen het nieuwe jeugddelinquentierecht verlopen?

2. Heeft de Vlaamse overheid informatiesessies georganiseerd om alle betrokken actoren op hun plichten te wijzen?
3. Welke stappen zal de minister ondernemen om deze problematiek te voorkomen en ervoor te zorgen dat de Parketten de verslagen van het naleven van de voorwaarden ontvangen van de hulpcentra en hiertoe bevoegde diensten?
4. Zowel het Parket als de jeugdrechter kan opleggen dat de betrokken minderjarige zich moet laten begeleiden binnen de drughulpverlening of de geestelijke gezondheidszorg.

Indien de jeugdrechter de sanctie oplegt, is de hulpverlening gratis, maar als het Parket deze verplichte hulpverlening oplegt als voorwaarde, is het dat niet.

Worden deze kosten dan gerekend als 'gerechtskosten opgelegd in het kader van een voorwaarde'?

5. Kan de minderjarige een beroep doen op een speciaal hulpverleningstarief of niet?
6. Kan de jeugdrechter, indien hij of zij psychologische of psychiatrische hulpverlening oplegt, specificeren of een minderjarige zich moet aanmelden bij een CGG dan wel bij een zelfstandige psycholoog of psychiater of is het steeds de keuze van de minderjarige? Klopt het dat minderjarigen die voor een CGG kiezen aan een laag tarief hulp kunnen krijgen maar hiervoor wel de wachtlijsten moeten trotseren, terwijl minderjarigen die de prijs van private hulpverlening kunnen bekostigen sneller aan hun voorwaarden kunnen voldoen?
7. De voorwaarden die het Parket kan opleggen, zijn slechts voor 6 maanden geldig.
Wat gebeurt er in de praktijk wanneer een minderjarige op een wachtlijst van meer dan 6 maanden botst bijvoorbeeld een CGG?
8. Wanneer gaan de 6 maanden voor de voorwaarden dan in? Welke maatregelen worden er in de tussentijd genomen?
9. Wat gebeurt er als de minderjarige in kwestie daarbovenop ook een plaats- of contactverbod krijgt opgelegd als voorwaarde? Die kunnen moeilijk pas ingaan op het ogenblik dat er plaats is in bijvoorbeeld een CGG.
10. Het is mogelijk voor een Franstalige minderjarige die woonachtig is in Vlaanderen om een taalwijziging aan te vragen en voor een Franstalige jeugdrechter te verschijnen. Deze Franstalige jeugdrechter zal bijgevolg moeten beslissen over het Vlaamse jeugddelinquentierecht en Nederlandstalige hulpverlening moeten opleggen.

Hoe verloopt dit in de praktijk wanneer een Franstalige jeugdrechter een Franstalige Vlaamse minderjarige Nederlandstalige contextbegeleiding oplegt?

11. De gemeenschapsinstellingen zitten overvol, waardoor er veel onuitvoerbare beschikkingen zijn. Het Parket van Antwerpen stuurt een brief naar de minister bij iedere onuitvoerbare beschikking.

Hoeveel van deze brieven heeft de minister sinds zijn aantreden mogen ontvangen? Zijn er andere parketten in Vlaanderen die de minister ook op de hoogte stellen bij onuitvoerbare beschikkingen? Kan de minister een overzicht geven van het laatste jaar, maand per maand, van de onuitvoerbare beschikkingen per parket en over hoeveel jongeren het gaat? Hoe komt dit over bij de slachtoffers?

ANTWOORD

op vraag nr. 457 van 5 mei 2020

van **LORIN PARYS**

1. Het klopt dat er verschillen zijn tussen de diensten die (mogelijks) betrokken worden bij het uitvoeren van voorwaarden op het niveau van het openbaar ministerie in het kader van het nieuwe decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Zo zijn bijvoorbeeld de diensten voor herstel- en constructieve afhandeling meer vertrouwd met het werken op verwijzing van het openbaar ministerie. Daarnaast zijn de signalen ook gekend dat diensten die hier minder mee vertrouwd zijn, hierover met vragen zitten. Het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht bepaalt dat er 'een bewijs van de naleving van de voorwaarden' wordt afgeleverd. Een soort attest als het ware. In een besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 worden, de voorwaarden waaraan zo'n bewijs moet voldoen nader bepaald. Op basis van de signalen, het feit dat voorwaarden ook een appel doen op de verantwoordelijkheid van de jongere en zijn omgeving moeten deze voorwaarden geëvalueerd en bijgestuurd worden, bijvoorbeeld naar de frequentie, haalbaarheid en administratieve belasting.
2. In de maanden mei 2019 werden verschillende provinciale infosessies (meer specifiek op 2, 8, 14 en 16 mei) door het toenmalige agentschap Jongerenwelzijn i.s.m. met het Steunpunt Mens en Samenleving (SAM) georganiseerd. Daarnaast waren er diverse studiemomenten in mei en juni rond het nieuwe decreet. Op basis van de provinciale infosessies werden ook de meest gestelde vragen geïnventariseerd en hiermee wordt systematisch in overleg gegaan met betrokken actoren. Vertegenwoordigers van de betrokken sectoren maken ook deel uit van de opvolging van de implementatie van het decreet jeugddelinquentierecht. We verwijzen naar het antwoord op vraag 1 en het behoort zeker tot de mogelijkheden om de voorwaarden van het bewijs van aanwezigheid te herbekijken.
3. Zie vraag 1 en 2.
4. Het initiatief van de minderjarige, hierin bijgestaan door een jeugdadvocaat en zijn omgeving om zelf voorstellen te formuleren op niveau van het openbaar ministerie moeten we zo veel als mogelijk vrijwaren. Dit betekent dat het toch zeker niet uit te sluiten is dat een minderjarige bereidheid toont een begeleiding te volgen bij een centrum, een erkende therapeut naar keuze.
5. Als het een begeleiding op niveau van het openbaar ministerie betreft, dus met instemming van de partijen, en dit in een centrum (bijvoorbeeld een centrum geestelijke gezondheidszorg), dan gelden dezelfde sociale tarieven als voor andere minderjarigen.
6. De voorwaarden die de jeugdrechter kan opleggen zijn niet limitatief omschreven in het decreet. Het is hierbij ook van belang dat op advies van de sociale dienst jeugdrechtbank de meest geschikte voorwaarden op maat van de minderjarigen worden opgelegd. De jeugdrechter kan dus inderdaad specificeren. Zoals u weet, zijn bepaalde vormen van geestelijke gezondheidszorg, o.a. de drughulpverlening federale bevoegdheid. Het klopt dat de bereikbaarheid en beschikbaarheid ervan een aandachtspunt is.

7. De looptijd van voorwaarden op niveau van het openbaar ministerie zijn inderdaad beperkt in de tijd op 6 maanden. Het klopt dat als bepaald aanbod niet beschikbaar is, dit een knelpunt kan zijn in specifieke situaties. Niets sluit uit dat de partijen dan voor een ander alternatief kiezen.
8. Het lijkt ons de logica dat bijvoorbeeld de looptijd van een leerproject, een begeleiding pas begint te lopen op het moment van het eerste gesprek.
9. Voorwaarden zoals een contact- of plaatsverbod kunnen inderdaad direct ingaan, mits ze niet afhankelijk zijn van bijv. het contacteren van een dienst. Niets belet ook voorwaarden als contact- of plaatsverbod in tijd te differentiëren.
10. De taalproblematiek die u schetst is niet eigen aan het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Het kan inderdaad voorvallen dat minderjarigen die hoofdzakelijk Franstalig zijn worden doorverwezen naar Nederlandstalige diensten die bevoegd zijn.
11. Zowel in het heden als in het verleden hebben wij reeds soortgelijke signalen op het kabinet mogen ontvangen. We zijn ons bewust van deze problematiek en trachten hieraan te remediëren in samenspraak met de rechterlijke macht.